

Текстообработка - базови умения

С Microsoft Word

1. Видове текстообработващи програми - 1

➤ Текстови редактори

- за въвеждане на текст;
- за редактиране на текст - вмъкване, изтриване, замяна, търсене, преместване, копиране на текстов низ в първоначалния текст;
- елементарно форматиране – подравняване, начална позиция на нов ред, размери на листа;

1. Видове текстообработващи програми - 1

- съхраняване и възстановяване
- отпечатване на текст
- **Notepad, Edit, PE2, Microtext, ...**
- Изключение - **Write, WordPad** за **Windows** – дават добри възможности за подравняване и елементарно форматиране (подходящи за писма, лични бележки)

1. Видове текстообработващи програми - 2

➤ Текстообработващи системи

- Допълнителни възможности при форматиране
 - номериране на страници, различни шрифтове;
- автоматична проверка на правопис, сричкопренасяне;
- работа с графични изображения и таблици;
- помощни програми за писане на формули, ефекти над текстове;
- **Microsoft Word 2003, Word Perfect, ...**

1. Видове текстообработващи програми - 3

➤ Издателски системи

- високо качество на текст и графика;
- позволяват управление на всички топографски съставки на издание посредством електронни средства;
- **Page Maker, Ventura, Publisher, Acrobat, Adobe Illustrator, ...**

2. Основни понятия - структурни единици на текста

- Символ – набора символи зависи от системата, езика и др.
- Дума – последователност от символи, последвана от интервал или препинателен знак
- Изречение – една или няколко думи, завършващи с препинателен знак - . ! ?
- Абзац – едно или няколко изречения, оформящи логически завършена мисъл. Край на абзац – клавиш **Enter**; нов ред в абзац – **Shift + Enter**

2. Основни понятия - структурни единици на текста

- Страница — физическо разделяне в зависимост от размера на листа за отпечатване
- Секция — няколко последователни страници с еднакво оформление
- Документ — съвкупността от всички секции, оформени (евентуално) върху няколко страници

3. Правила за писане

- Препинателен знак - . ! ? , ; :
- Преди препинателен знак няма интервал
- След препинателен знак задължително има интервал
- текст в кавички или скоби –
интервал, текст *интервал* “текст”
интервал (текст) *интервал*

4. Специални символи

- Твърдо (непрекъсваемо) тире — при сравнителна или превъзходна степен (по-голям, най-голям); не се използва за място за сричкопренасяне.

CTRL + SHIFT + тире

- Непрекъсваем интервал — комбинация от думи да бъде винаги заедно на ред (гр. Пловдив); не се разширява при двустранно подравняване на текста.

CTRL + SHIFT + интервал

- Незадължително тире за пренос

CTRL + тире

Дълго тире — текст

4. Специални символи

- Вмъкване
- MS Word - **Insert / Symbol** →
 - При избор страница с на етикет **Symbols** – избор на шрифт и символ
 - **При избор на** страница с етикет **Special Characters** → **Nonbreaking Hyphen, Nonbreaking Space** (вмъкване на специалните символи)
- Open Office - **Вмъкване / Знак за форматиране**

Форматиране на елементи

1. Форматиране на символи - **Font**
2. Форматиране на абзаци – **Paragraph**
3. Именуване и номериране на последователни абзаци – **Bullets and Numbering**
4. Рамки и оцветяване – **Borders and Shading**
5. Текст в колони - **Columns**
6. Настройка на табулатори - **Tabs**

1. Форматиране на символи - **Font**

Характеристики

➤ Етикет **Font**

- Шрифт – **Font** (серифни – при документи за четене Times New Roman; несерифни – при презентации Arial, Tahoma, Verdana)
- Начин на изписване - **Font Style (Bold, Italic)**
- Размер **Size** (в **point** – 72 pt = 1 инч; пропорционални)
- Цвят – **Font Color**
- Подчертаване на символите
 - Вид на линията за подчертаване - **Underline Style**
 - Цвят на линията за подчертаване - **Underline Color**

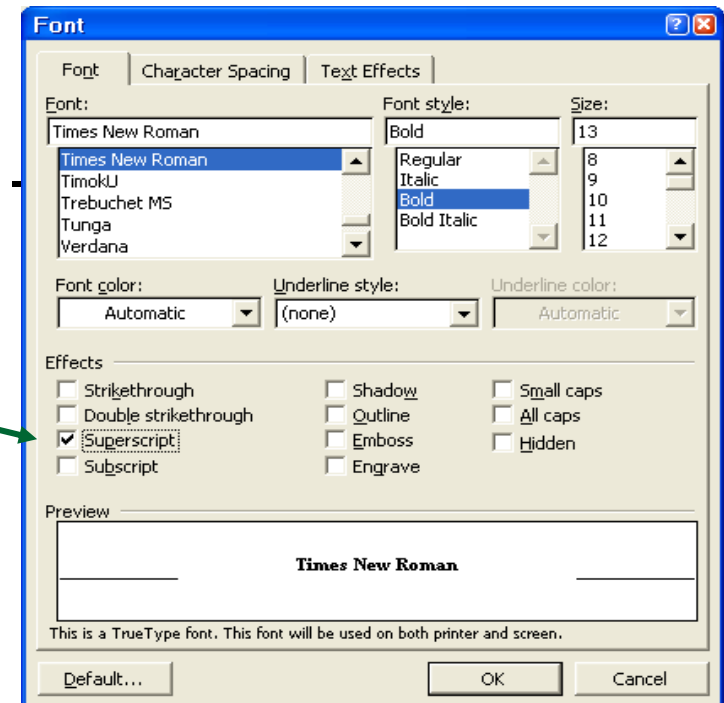
1. Форматиране на символи

➤ Етикет **Font**

– Допълнителни ефекти

- Зачертани символи
- Горен, долен индекс (x^2 , x_2) - **Superscript, Subscript**

- Сянка около символите - **Shadow**
- Контур на символите - **Outline**

1. Форматиране на символи - етикет

Character Spacing

➤ Мащаб за изображение - **Scale**

➤ Разстояние между символите

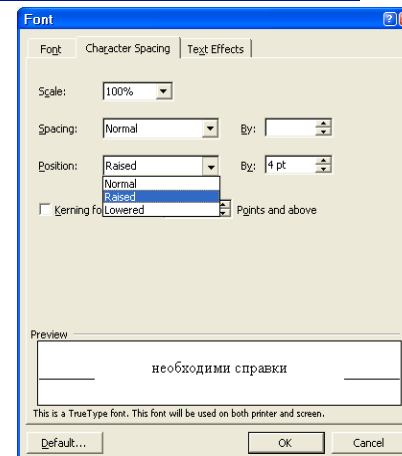
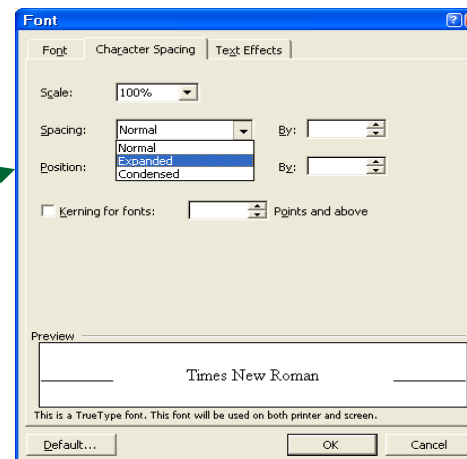
– **Normal**

– **Expanded** – увеличено на ...

– **Condensed** – намалено на ...
(в **pt**)

– Позиция спрямо базовата линия за текст (Измерва се **pt**)

- Нормално
- Нагоре - **Raised**
- Надолу – **Lowered**

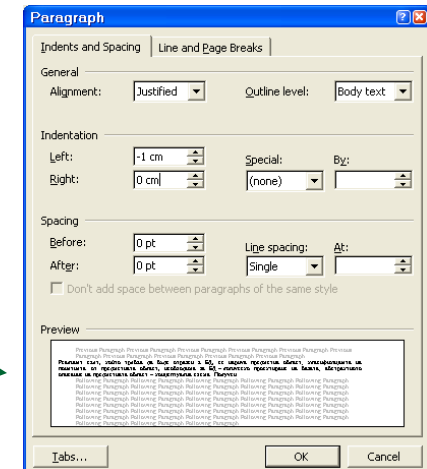
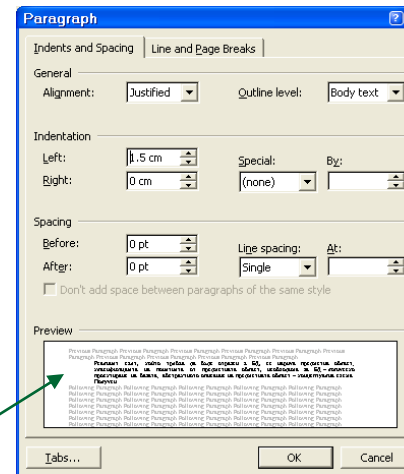

2. Форматиране на абзац.

Характеристики - Paragraph

➤ Картон **Indents and Spacing**

- Подравняване спрямо текстовото поле
- Отместване спрямо текстовото поле – навътре (>0) и навън (<0)

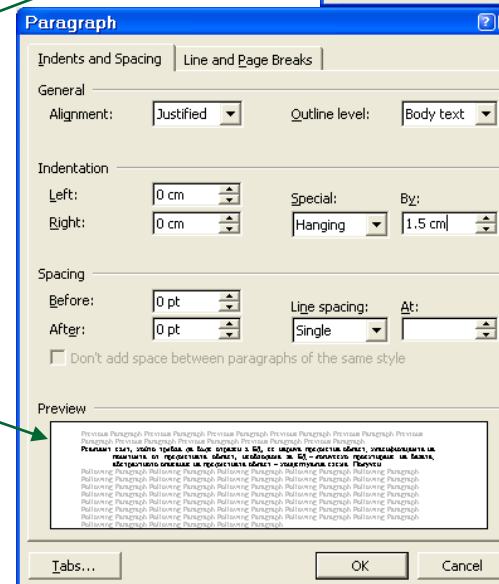
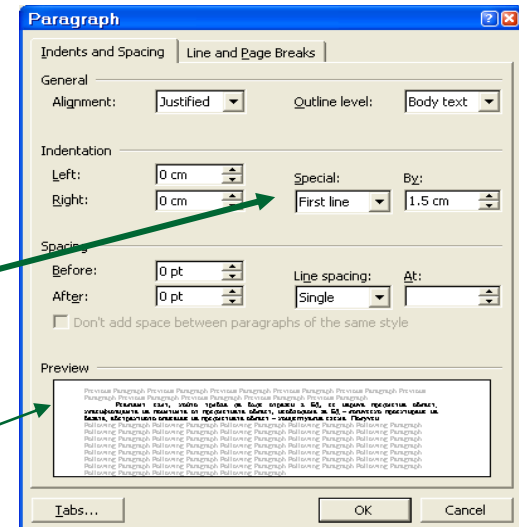

2. Форматиране на абзац

специално
отместване на
първия ред на
абзаца –

отстъп (**First Line**),

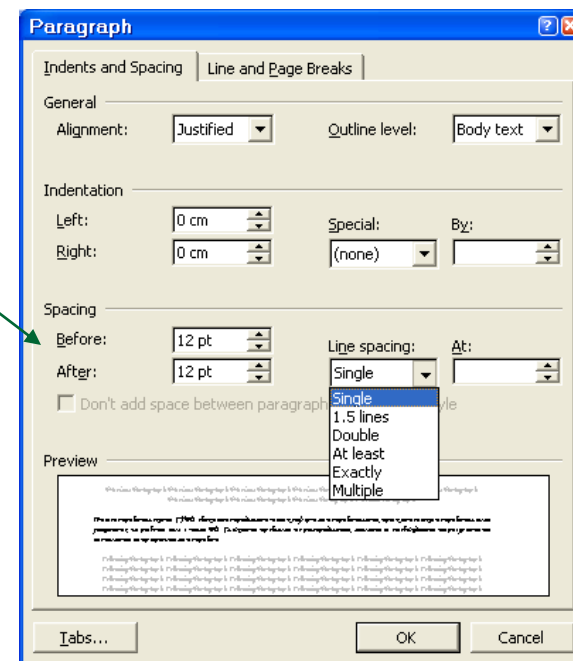
настъп (**Hanging**)

2. Форматиране на абзац

Разстояния

- До предишен и следващ абзац **Before, After**
- Между редовете в абзаца **Line Spacing** (разстояние **Single** е в зависимост от размера на символите в съответния абзац)
 - *Препоръка 1,10 или 1,15*

1. Контроли при пренасяне на абзац – **Format -> Paragraph**

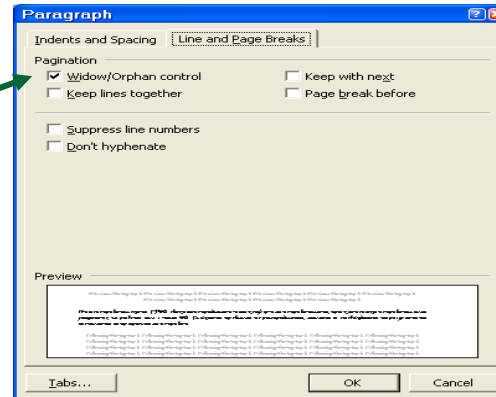
➤ Картон **Line and Page Breaks**

– **Pagination**

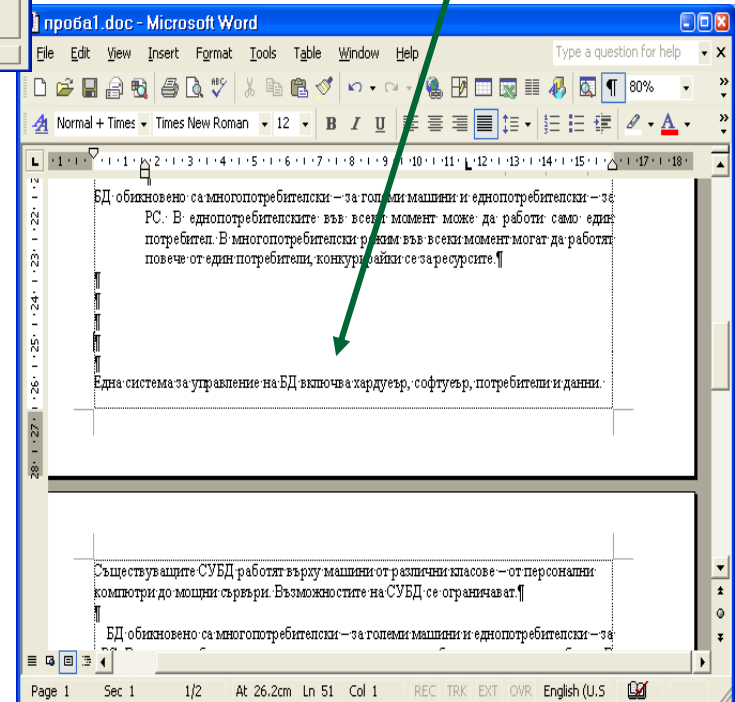
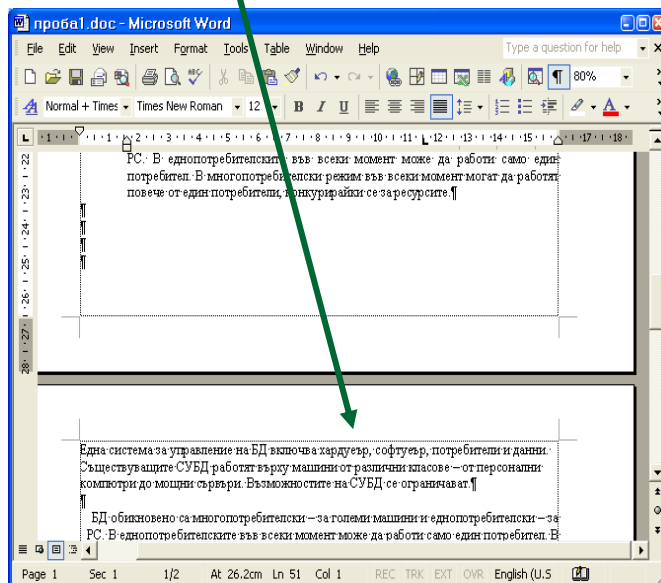
- не позволява отделен ред от абзаца да се отпечата в началото / края на страницата **Widow / Orphan control**
- Целият абзац се печата на една страница или колона **Keep Lines Together**
- Два последователни абзаца на една и съща страница (в една и съща колона) - **Keep with next** – при заглавия и принадлежащ текст

Примери – разделяне на абзац

Включена
контрола

Не е включена
контролата

2. Сортиране на абзаци

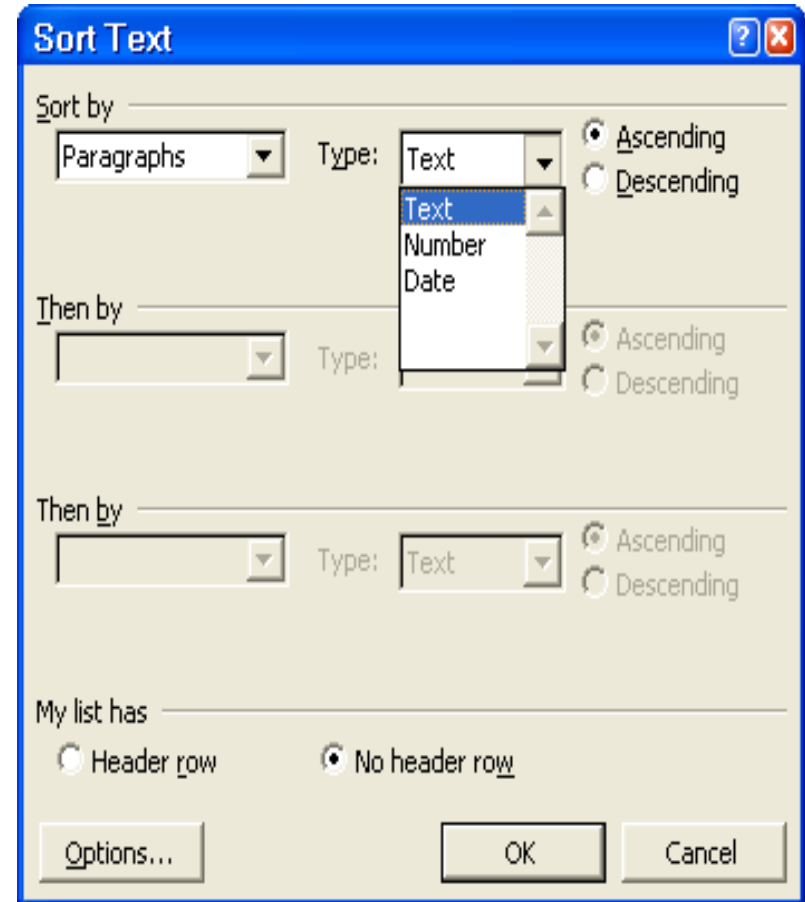
- Редовете за сортиране да завършват със знак “Край на абзац”;
- Текстове във вид на таблици (полета) се разделят с *точка и запетая*, *интервал* или *табулатор*;
- Различава редове от колони

2. Сортиране на абзаци

- Сортират се целите редове на таблица или целите абзаци според зададения ключ и критерий;
- При колони се сортират отделни колони – не се отчита останалата част от реда;
- Допустимо е до три последователни ключа за сортиране

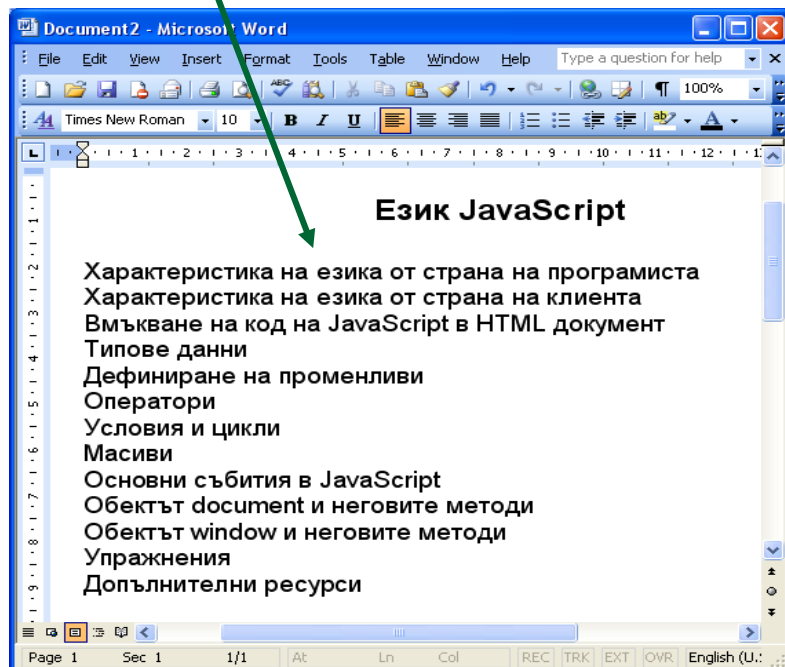
2.1. Сортиране на абзаци - действия

- Маркират се абзаците
- Команда **Table -> Sort**
- Позволява сортиране на:
 - текст – букви и числа
 - числа
 - дати – в определен формат
- Определяне ред за сортиране

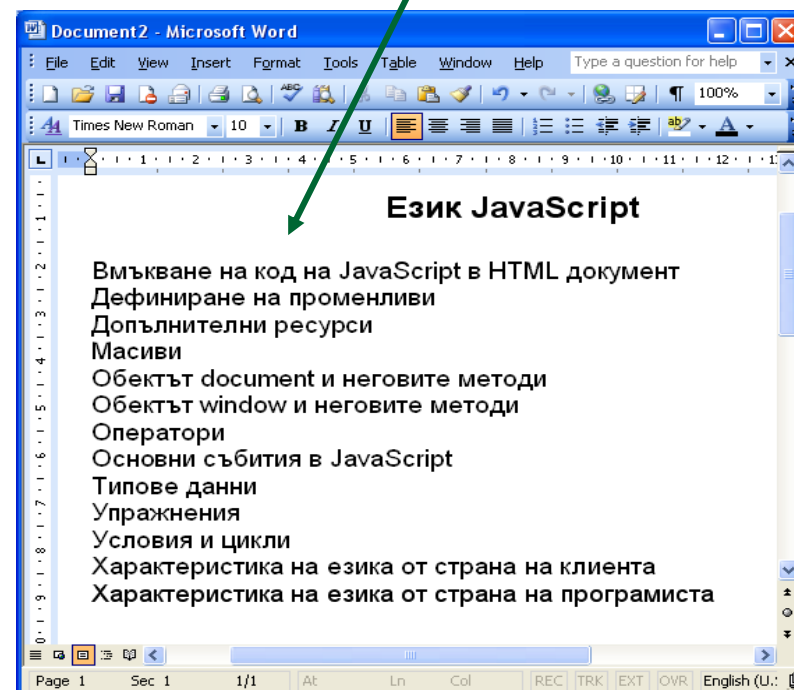

2.1. Сортиране на абзаци - пример

Първоначален вариант

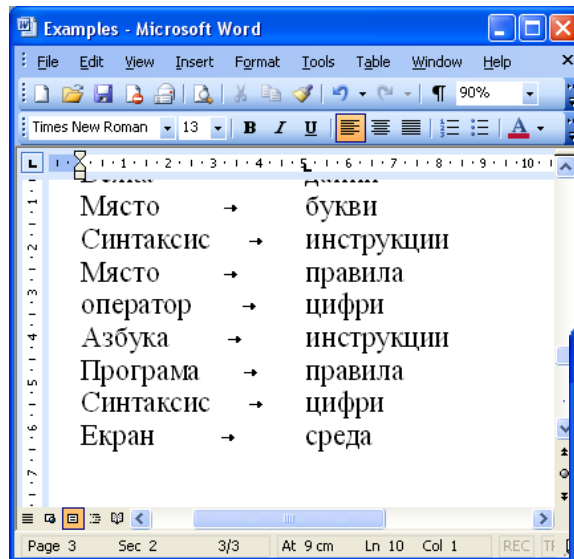

След сортиране

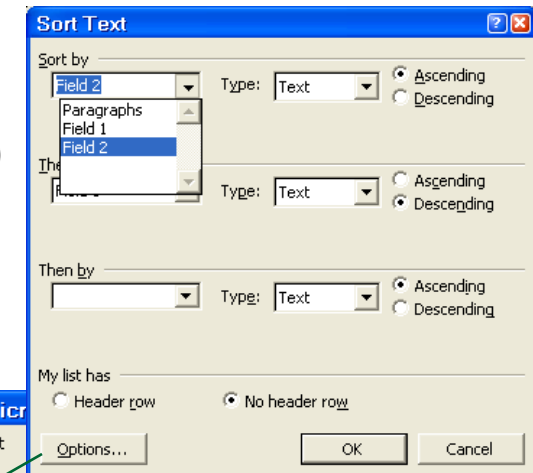
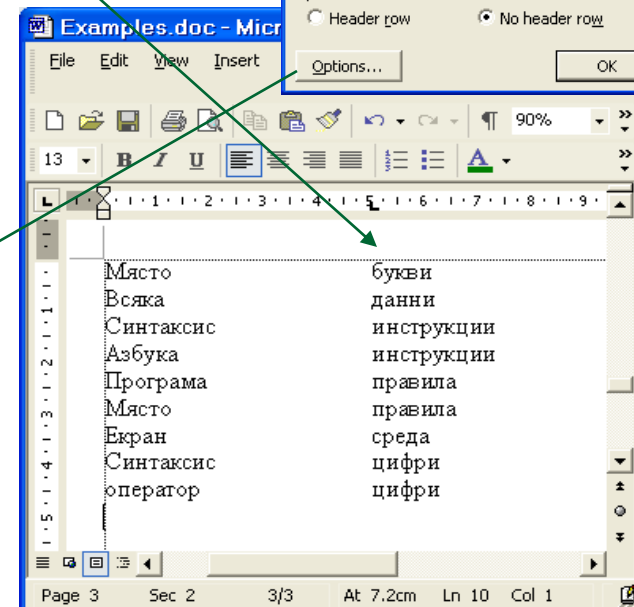
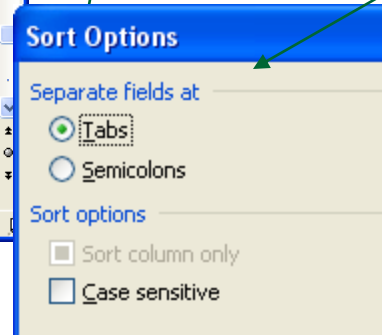
2.2. Сортиране на текст в колони (разделител – табулатор)

Преди сортиране

Разпознат разделител
(само един между колоните)

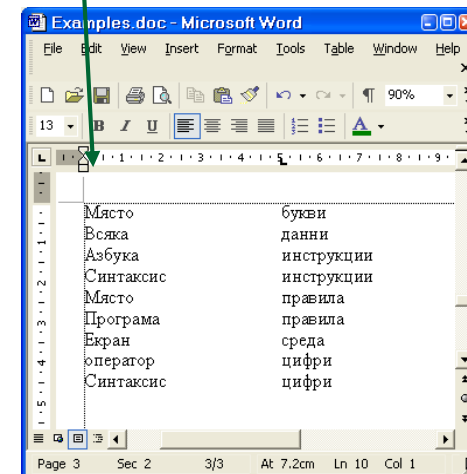
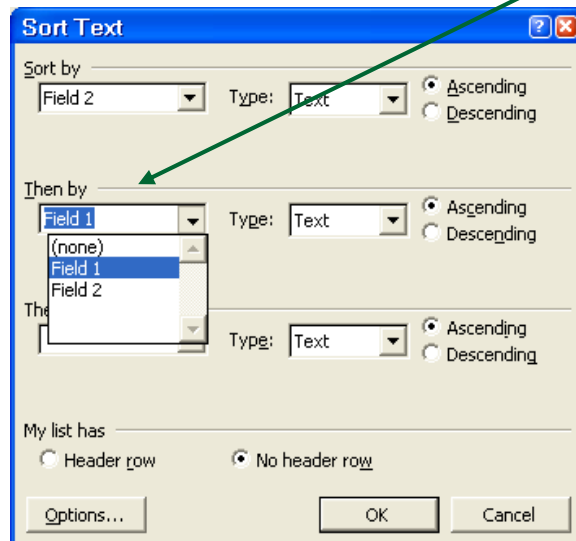
След сортиране
по втора колона (поле)

2.2. Сортиране на текст в колони (разделител – табулатор)

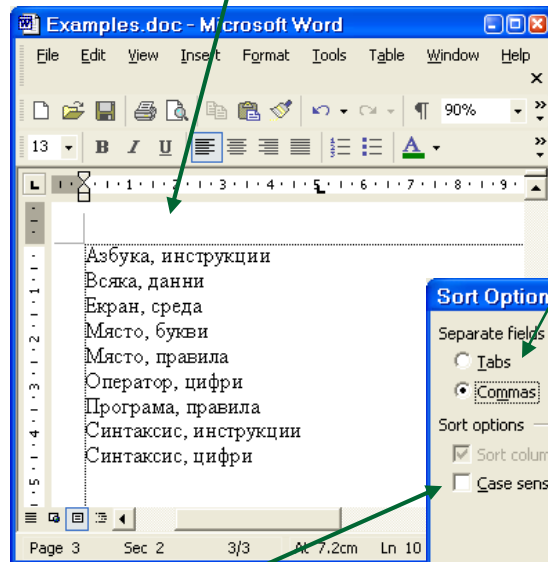
При съвпадащи стойности по първи критерий – сортиране по втори критерий (друго поле – в случая първо)

Резултат

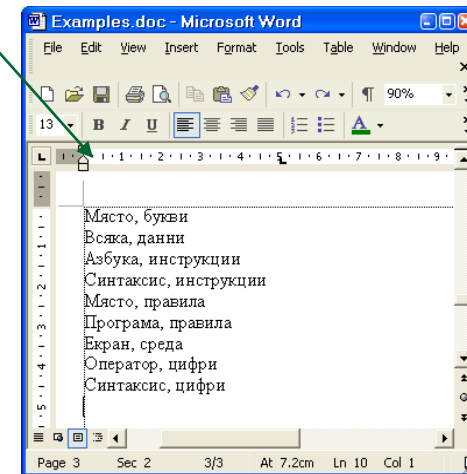
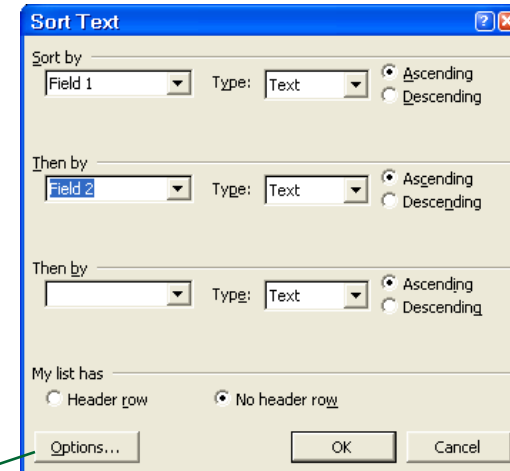
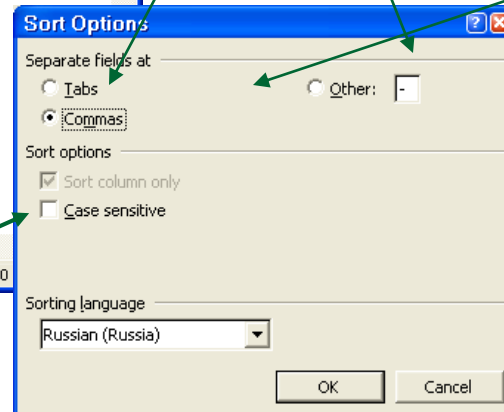
2. Сортиране на текст в колони (разделител – запетая)

Преди сортиране

Разделител -
разпознат или
указан

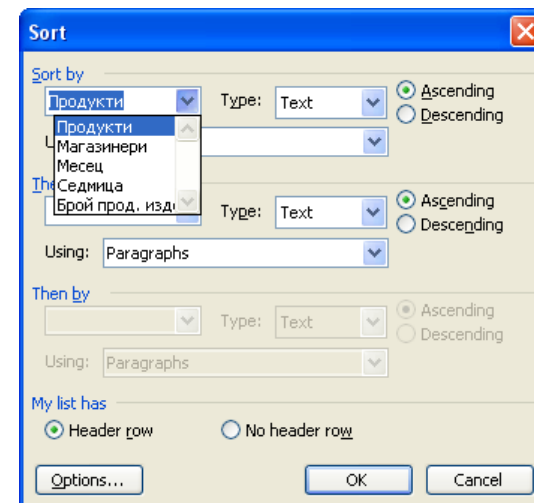
След сортиране

Чувствителност към
малки и главни букви

3. Сортиране в таблици – по един критерий

<i>Продукти</i>	<i>Магазинери</i>	<i>Месец</i>	<i>Седмица</i>	<i>Брой продадени изделия</i>
Продукт А	Иванов	Май	1-ва седмица	236
Продукт Б	Велев	Юли	1-ва седмица	456
Продукт В	Петров	Май	1-ва седмица	963
Продукт В	Иванов	Юли	2-ра седмица	75
Продукт Г	Петров	Май	3-та седмица	226
Продукт Г	Велев	Май	4-та седмица	777
Продукт А	Иванов	Юли	2-ра седмица	456

<i>Продукти</i>	<i>Магазинери</i>	<i>Месец</i>	<i>Седмица</i>	<i>Брой прод. изделия</i>
Продукт А	Иванов	Май	1-ва седмица	236
Продукт А	Иванов	Юли	2-ра седмица	456
Продукт Б	Велев	Юли	1-ва седмица	456
Продукт В	Петров	Май	1-ва седмица	963
Продукт В	Иванов	Юли	2-ра седмица	75
Продукт Г	Петров	Май	3-та седмица	226
Продукт Г	Велев	Май	4-та седмица	777

3. Сортиране в таблици –

по два критерия

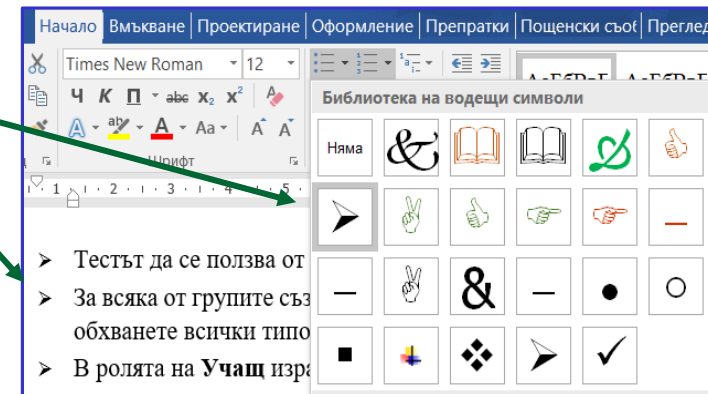
Продукти	Магазинери	Месец	Седмица	Брой прод. изделия
Продукт А	Иванов	Май	1-ва седмица	236
Продукт А	Иванов	Юли	2-ра седмица	456
Продукт Б	Велев	Юли	1-ва седмица	456
Продукт В	Иванов	Юли	2-ра седмица	75
Продукт В	Петров	Май	1-ва седмица	963
Продукт Г	Велев	Май	4-та седмица	777
Продукт Г	Петров	Май	3-та седмица	226

по три критерия

Продукти	Магазинери	Месец	Седмица	Брой прод. изделия
Продукт А	Иванов	Юли	2-ра седмица	456
Продукт А	Иванов	Май	1-ва седмица	236
Продукт Б	Велев	Юли	1-ва седмица	456
Продукт В	Иванов	Юли	2-ра седмица	75
Продукт В	Петров	Май	1-ва седмица	963
Продукт Г	Велев	Май	4-та седмица	777
Продукт Г	Петров	Май	3-та седмица	226

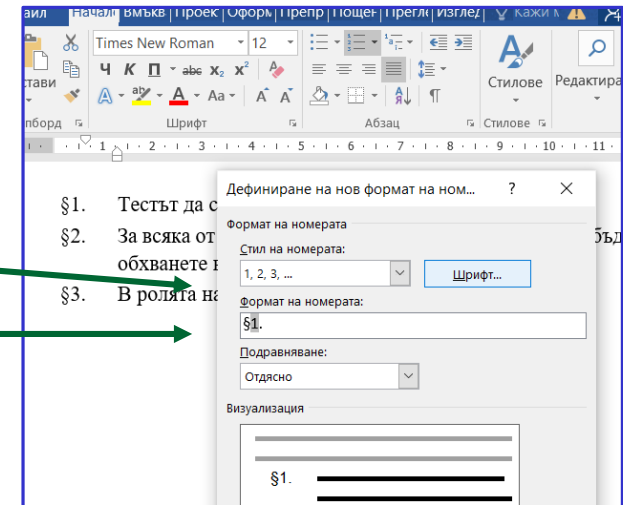
3. Именуване и номериране (списъци от абзаци)

- С водещ символ **Bullets**
- Избор на водещ символ
- Дефиниране на нов **Define New ...** (избор от различни шрифтове, задаване на характеристики за избрания символ **Font**)
- Настройка за отместване на символ и текст – както при абзац

3. Именуване и номериране (списъци от абзаци)

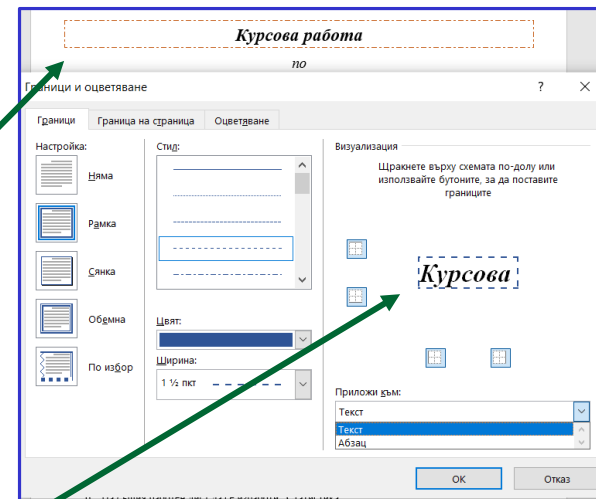
- С номерация **Numbering**
- Избор на стил за номерация
- Текст около номера
- Задаване на характеристики за избрания стил номер **Font**
- Настройка за отместване на номер и текст – както при абзац
- Позиция на номера в полето (отляво, в средата, отдясно – при списък с повече от 9 елемента подрежда по най-младшата цифра)

4. Рамки и оцветяване – Borders and Shading

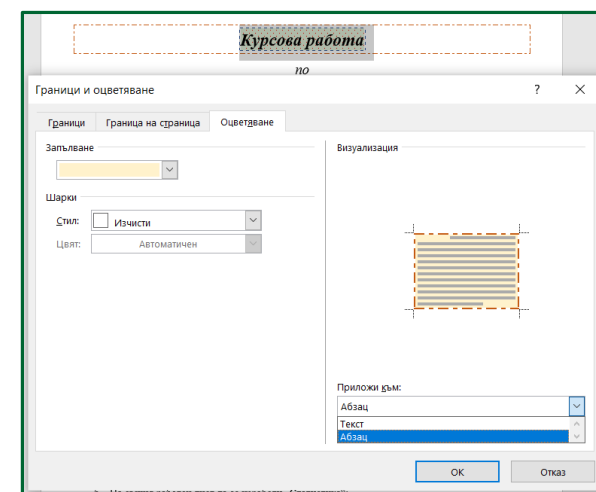
➤ Рамки

- Позиция на контура
- Стил, цвят, дебелина на линията
- Прилагане към:
 - абзац – рамката обхваща ширината на наборното поле
 - текст – рамката е около текста (само ако има маркиран текст)

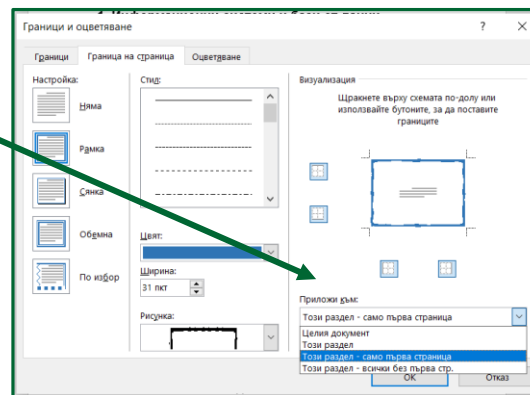
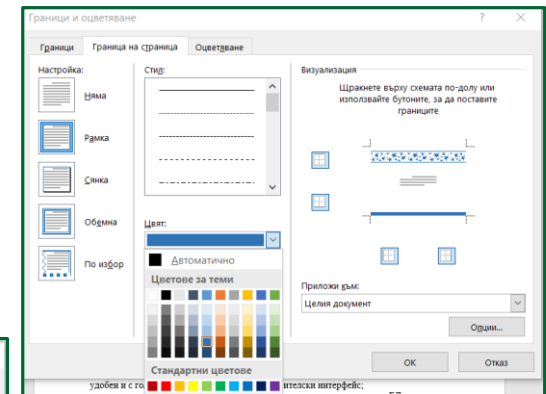
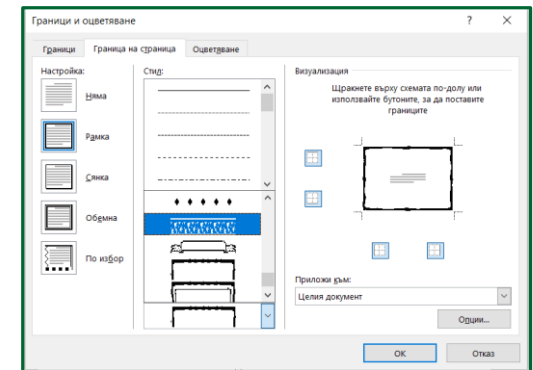
➤ Фоново запълване

- Избор за цвят на фона, стил на запълване, цвят на линии/точки

4. Рамки и оцветяване

- Рамка на листа **Page Border**
- Задаване на контур както при абзац/текст
- При избрана рисунка **Art**
 - С цветове – без възможност за промяна
 - При черно/бяла картинка – избор на цвят
- Apply to:
 - Целия документ
 - Само раздела
 - Първа страница

5. Текст в колони - Columns

➤ Изисквания:

- Текстът е не по-малко от два реда
- Текстът е ограничен отдолу
- Няма разстояния до предишен и следващ абзац
- Показва се в режим **View / Print Layout**

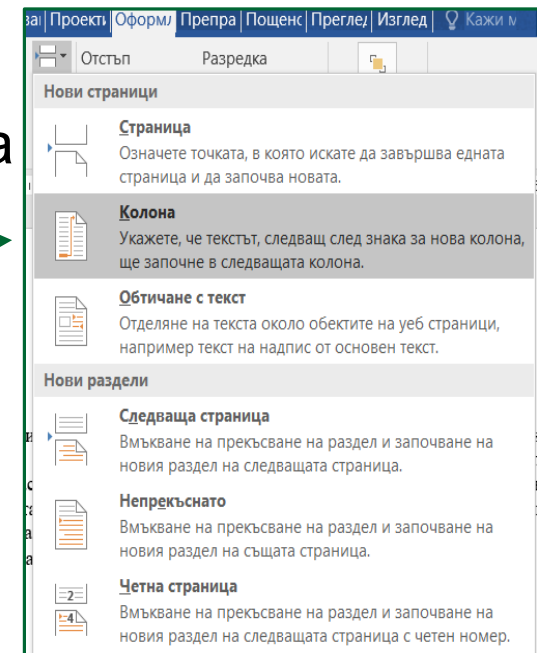
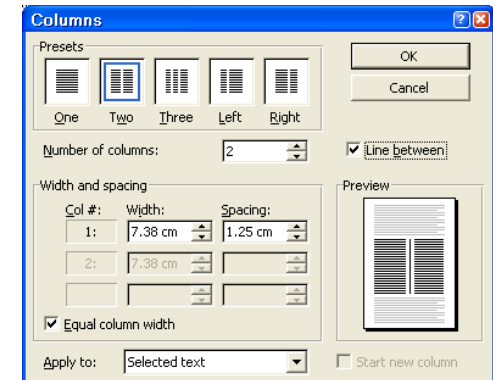
➤ Изработване:

- След написване на текста – текстът се маркира;
Layout, блок Page Setup, Columns
- избор на брой и ширина на колоните, поставяне на разделителна линия
- Преди написване на текста →

5. Текст в колони

Преди написание на текста:

- **Layout, блок Page Setup, Columns**
- избор на брой и ширина на колоните, поставяне на разделителна линия
- записва се текстът
- задава се прекъсване на колоната, за да продължи писането в следващата колона
- **Break, Columns**
- записва се текстът, включва се разделяне за секция, но не на нова страница, а продължава на същата
- **Continuous**
- задава се отново текст в една колона

6. Настройка на табулатори - Tabs

- За писане на текст, подреден в колони
- Два вида:
 - Маркерът отскача на определено място
 - Подравняване
 - Водещ символ
 - Маркерът отскача през едно и също разстояние

